

NED. TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

HONDERD EN ZESTIENDE VERGADERING TE UTRECHT OP ZATERDAG 10 MAART 1923.

Te 8½ uur opent de voorzitter, de heer Coebergh, de vergadering. Van den secretaris is bericht ontvangen, dat hij nog niet in zooverre hersteld is, dat hij de vergadering kan bijwonen, waarom den tweeden secretaris verzocht wordt de notulen voor te lezen. Deze worden goedgekeurd.

Van den vice-voorzitter, den heer Louis Frank, is bericht ingekomen, dat hij verhinderd is de vergadering bij te wonen, terwijl ook van Dr. Dentz een brief is ingekomen, waarin hij mededeelt tot zijn spijt wegens ziekte afwezig te zijn.

Van de Tandheelkundige Studentenvereeniging „John Tomes” is voorts eene uitnoodiging ontvangen om een afgevaardigde te willen zenden tot bijwoning der feestelijkheden ter gelegenheid van de viering van het 25-jarig bestaan dier vereeniging.

De heer Coebergh deelt mede, dat hij zelf het Genootschap bij dit vijfde lustrum heeft vertegenwoordigd en dat hij zich gedrongen gevoelt hier te verklaren, dat „John Tomes” zich uitstekend gekweten heeft van de taak om dit vijfde lustrum waardig te herdenken.

Naar aanleiding van een schrijven van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen, waarin steun gevraagd wordt door de Duitsche studenten, deelt de voorzitter mede, dat dit schrijven bij het bestuur is rondgezonden en dat de meerderheid van de bestuursleden van meening was, dat het niet op den weg van het Genootschap ligt om in dezen steun te verleen. Wel komt 't het bestuur gewenscht voor om den leden op te wekken persoonlijk aan deze steunactie deel te nemen, waarvoor op de vergadering gelegenheid zal worden gegeven.

Verder is ingekomen een afschrift van het jaarverslag van het Tijdschrift voor Tandheelkunde, dat gewaagt van eene vermeerdering der oorspronkelijke bijdragen en een overzicht geeft van den financiëleen toestand, die bevredigend wordt genoemd. De vergadering keurt het beheer goed, zoodat machtiging wordt gegeven het gedeelte der onkosten, dat ten laste van het Genootschap komt, te betalen.

De voorzitter deelt verder mede, dat 16 aanvragen voor introductie voor deze vergadering zijn ingekomen.

Mejuffrouw Dullemond, die door haar vertoeven in Amerika nog niet eene vergadering van het N. T. G. heeft bijgewoond, wordt door den voorzitter welkom geheeten.

Tevens deelt de voorzitter nog mede, dat hij bij het vijfde lustrum van „John Tomes” met den heer Klinkhamer, den voorzitter van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen is overeengekomen, om de jubileerende vereeniging namens de beide vereenigingen een verguldsilveren plaquette aan te bieden, welke plaquette door den heer Klinkhamer met een passende speech is overhandigd.

De kosten hiervan zijn voor elke vereeniging $\pm$ f 20.—.

De vergadering hecht hieraan hare goedkeuring.

Het jaarverslag wordt vervolgens voorgelezen en goedgekeurd.

Vervolgens brengt de penningmeester verslag uit, welk verslag, gehoord de verificatie-commissie, wordt goedgekeurd.

Aan de orde is dan het voorstel van het Bestuur tot wijziging der Statuten:

Art. 3, tweede alinea, thans luidende:

„Als gewone leden kunnen alle wettig erkende Tandartsen of Artsen, die de Tandheelkunde als hun beroep uitoefenen, worden toegelaten”,

worde aldus gelezen:

„Als gewone leden kunnen alle wettig erkende Tandartsen of Artsen worden toegelaten”.

Van art. 6 worde de alinea, luidende:

„Herziening van deze Statuten zal, behoudens Koninklijke goedkeuring, alléén in de eerste vergadering van het nieuwe jaar kunnen geschieden”

geschrapt, en worde van de tweede alinea:

„Voorstellen tot herziening kunnen worden gedaan door het Bestuur of door tenminste drie gewone leden, die zich hebben gericht tot het Bestuur”

de laatste zin aldus gelezen:

„die zich minstens zes weken voor eene vergadering schriftelijk tot het Bestuur hebben te richten”.

Van art. 7 (voorstel tot ontbinding) worde de tweede alinea, thans luidende:

„Het voorstel moet tenminste 4 weken vóór de behandeling aan de leden worden medegedeeld”

aldus gelezen:

„Het voorstel moet tenminste 6 weken vóór de behandeling aan de leden worden medegedeeld”.

Elk gewijzigd artikel wordt met algemeene stemmen aangenomen, waarna de geheele wijziging met algemeene stemmen wordt aangenomen.

De voorzitter brengt de vergadering dank voor hare medewerking in deze.

Het huishoudelijk gedeelte is hiermede afgelopen en de gasten worden toegelaten.

Prof. Dr. Dieck uit Berlijn wordt door den voorzitter met de volgende woorden toegesproken:

Sehr geehrter Professor Dieck,

Es ist für unsere Gesellschaft eine grosse Ehre Sie wieder in unserer Mitte begrüßen zu dürfen. Nachdem Sie in Oct. 1910 zum Ehrenmitglied ernannt wurden, sahen wir Sie in März 1911 zum ersten Mal in einer Versammlung als vortragenden Gast.

Sie den Kollegen vorzustellen ist also eigentlich gar nicht nötig. Ihre Bekanntheit als Wissenschaftler geht weit über die Grenzen Ihres Landes hinaus, Ihre grosse Arbeitskraft zwingt aller Bewunderung ab.

Sogar in den schwersten Zeiten Ihres Vaterlandes, haben Sie noch intensiver gearbeitet und Ihre Tätigkeit lag dann nicht nur in der Wissenschaft, sondern dem „Hilfsverein Deutscher Zahnärzte für Kriegsteilnehmer“ gaben Sie und geben Sie noch als Vorsitzender die tüchtigste Leitung.

Aber nicht nur Ihre Arbeitskraft spricht aus der Menge Veröffentlichungen, Ihre Arbeitslust strahlt daraus. Grade darum vertrauen wir, obwohl Sie eine grosse Reise zu machen hatten und uns zwei Vorträge abstatten wollen, dasz unsere Einladung für Sie eine nicht zu schwere Aufgabe ist.

Wo Sie den Stürmen Ihres Landes ein Paar Tage entfliehen konnten, hoffen wir, dasz Sie hier in der Windesstille eine kleine Erholung finden und deszhalb haben wir vor, neben der Wissenschaft, auch der Geselligkeit und freundschaftlichen Kollegialität einige Stunden zu widmen.

Wenn Sie, heimgekehrt, wieder den Sturm fühlen, so möge die Erinnerung an diesen Tagen Ihnen eine Stütze sein, sei es nur durch das Bewusstsein dasz auch über den Grenzen eine Schar von Kollegen wohnt, die Ihre Arbeit auf höchster Wert schätzt und Ihnen freundschaftlich gesinnt ist.

De gast neemt nu het woord:

„Die Steigerung des mikroskopischen Sehens“.

De lezing wordt met belangstelling gehoord. Van de gelegenheid tot het stellen van vragen wordt gebruik gemaakt door dr. De Groot.

Te $\pm 10\frac{1}{2}$ uur wordt het officieele gedeelte van de avondvergadering gesloten. Een groot gedeelte der aanwezige leden gaat naar het Hotel des Pays-Bas, waar ter eere van Prof. Dieck een souper was aangericht en waar men nog langen tijd gezellig bijeen bleef.

Voortgezette Vergadering op Zondag 11 Maart 1923 te 10 uur v.m. in het Tandheelkundig Instituut te Utrecht.

De Voorzitter, de heer Coebergh, heropent de geschorste vergadering en zegt:

Dames en Heeren, ik heet U allen welkom, in het bijzonder onzen gast en eersten spreker dr. Mieremet.

1. OVERDRACHT VAN HET BESTUUR.

De Voorzitter draagt het Bestuur over met het uitspreken van de volgende rede:

Dames en Heeren.

Met opgewektheid en genoegen heb ik deze twee jaren het voorzitterschap waargenomen. Als de leiding ook naar Uw aller wensch was, dan moet dit voor een groot deel toegeschreven worden aan de medewerking van de bestuursleden.

Bij uitzondering moet ik den vice-voorzitter Louis Frank wel extra noemen om de sympathieke wijze waarop hij geholpen en gesteund heeft. Het spijt mij zelfs zeer, dat onze samenwerking ophoudt. Het Genootschap moet den heer Frank dankbaar zijn, dat hij zooveel jaren als bestuurslid zijne belangen heeft behartigd.

Den secretaris, de Jonge Cohen, mag ik geen verwijt maken van zijne niet zeer groote werkkraft, daar gelijk U allen weet, zijn gezondheidstoestand zeer veel te wenschen overliet. Het doet mij genoegen, dat ik U berichten kan, dat na eene welgeslaagde operatie zijne gezondheid aanmerkelijk is verbeterd. Want al ontvalt hij ons als bestuurslid, zeker verwachten wij met belangstelling veel van zijne medewerking aan de wetenschappelijke programma's.

Den penningmeester, Griffijn, werd door de kascommissie en de vergadering hulde en dank gebracht voor zijn beheer.

Hij heeft te kennen gegeven, dat de twee afgelopen jaren nog al kostbaar zijn geweest. Daarvoor voel ik mij persoonlijk wel schuldig door het noodigen van vele buitenlandsche gasten. Het nieuwe bestuur zal zich wat moeten beperken.

Griffijn was de spil van de ontbonden ballotage-commissie, hij deed daar bijzonder goed werk door nauwgezette notuleering en door zijn sterk geheugen was hij van alles op de hoogte.

Daarom acht ik het een voorrecht, dat hij bestuurslid blijft, nu de taak van het aanwerven van nieuwe leden ook bij het bestuur berust.

Van den tweeden secretaris, Switters, hebben wij niets behoeven te vorderen in zijne eigenlijke functie. Maar als bestuurslid heeft hij met belangstelling aan de leiding medegewerkt en is in speciale Utrechtsche aangelegenheden zeer behulpzaam geweest. Doch het allermeeft apprecieer ik, dat hij mijne persoonlijke taak bij de ontvangst der buitenlandsche gasten zoo bijzonder heeft verlicht, door hen in het Instituut op zoodanige wijze bezig te houden, dat allen daarover vol lof waren. Het gevolg bleef ook niet uit. Switters werd naar Brussel genoodigd om bij eene belangrijke vergadering eene voordracht te houden.

Ook aan den Directeur Dr. de Groot onzen oprechten dank voor zijne medewerking bij de vergaderingen en de verleende gastvrijheid in het Instituut.

Aan U allen, Dames en Heeren, mijn welgemeende dank voor de welwillende wijze, waarop gij mijne taak verlicht hebt en mij niet hard hebt gevallen over mijne fouten, hetgeen gij getoond hebt in Uw wensch om mij in het bestuur te behouden.

Bij het verlaten van mijn post moet ik het voorzitterschap nu overdragen aan collega Bölger. U zult wel niet van mij verlangen of verwachten, dat ik den nieuwen voorzitter nog aan U voorstel. Hij is eene oude, beproefde kracht, doch steeds met jeugdig vuur beziel, in wiens handen wij met vertrouwen den hamer zien overgaan.

Waarde Bölger, ge hebt bij het polsen over eene eventueele benoeming eerst geweigerd, later toegestemd. De motieven voor Uwe weigering hebt ge mij vertrouwelijk medegedeeld, ik mag daarop dus hier niet ingaan.

Maar het zal U zeker geruststellen, als gij weet Uwe functie te aanvaarden „met eene schoone lei”, en in de beste onderlinge verstandhouding.

Het is mijn oprechte wensch, dat deze eensgezindheid moge besten-

digd worden en dat ge naar den geest der leden en tot Uw eigen voldoening het voorzitterschap eenige jaren zult mogen vervullen.

De heer Bölg er aanvaardt het voorzitterschap met het uitspreken van de volgende rede:

Dames en Heeren.

Nu ik gereed sta om de verantwoordelijke positie te aanvaarden, die Uw vertrouwen mij op de schouders heeft gelegd en gedurende de volgende jaren de leiding van het N. T. G. op mij te nemen, tast ik eenigszins in den blinde hoe deze taak het best te vervullen. Immers hebben allerlei familie- en andere omstandigheden mij in de laatste paar jaren wel eens weerhouden van het bezoeken der algemeene vergaderingen en zijn de onderstromingen, waardoor de naar buiten blijkende actie van ons Genootschap wordt beheerscht, mij niet ten volle bekend. Echter vertrouw ik, dat de grondtoon nog steeds dezelfde is als toen ik in vroeger bestuursfuncties het N. T. G. mocht dienen, dat nog dezelfde idealen U en mij voor den geest zweven als toenmaals en zoo zal ik dan ook trachten naar dezelfde beginselen de belangen van onze corporatie te behartigen in het vertrouwen, dat gij allen daarbij wel mij zult willen steunen.

Bijzonder aangenaam is het mij collega Coebergh, onzen voortreffelijken oud-voorzitter in het bestuurscollega te mogen aantreffen. Van iemand die op zoo eminente wijze de hooge functie vóór mij heeft waargenomen en wien dan ook door mijn mond de dank van het N. T. G. niet onthouden mag worden, hoop ik dat hij, nourri dans le sérail, mij zal willen voorlichten omtrent de portée van zoo veel aangelegenheden, die tijdens zijn presidium ex ovo zijn getreden, waardoor een goede gang van zaken ten zeerste zal worden bevorderd.

Ook op de samenwerking met de andere tegenwoordige bestuursleden stel ik hoogen prijs en terwijl ik de belangrijkheid der andere bestuursfuncties in het minst niet onderschat, acht ik het toch een blijk van groote zelfopoffering van collega de Boer, dat hij, die toch niet meer onder de jongeren mag worden gerekend, zich heeft laten vinden voor eene taak als het secretariaat, dat waarlijk geen sinecuur is. En wie weet hoezeer een goed secretaris, nog afgezien van 's Heeren de Boer's hooge ethische opvattingen, den voorzitter tot hulp kan zijn, zal zich met mij verheugen hem in ons bestuur te zien.

Maar niet slechts volgens ethische opvattingen, zooals die zoo sterk in onzen secretaris leven, ook op goed wetenschappelijke basis dient in den tegenwoordigen tijd onze specialiteit te worden beoefend. En daarom kan het niet anders dan betreurd worden, dat steeds weer door ter zake onbevoegden bij de autoriteiten er op wordt aangedrongen om hun thans onwettig bedrijf te willen sanctioneeren door het scheppen van een instituut van tweede-klas tandheelkundigen. Niet slechts dat de belangen van het publiek hiermede slecht zouden worden gebaat en men met recht zal moeten vreezen, dat de nieuwe functionarissen zich nooit tot het hun afgebakend terrein zouden beperken onder den invloed van den aandrang, die zonder twijfel van de zijde van de terzake onkundige patiënten op hen zou worden uitgeoefend, een aandrang die zonder twijfel weerklank zou vinden in eigen adspiraties. Ook kan het voor hen, die zooals wij, dagelijks stuiten op de moeilijkheden der praktijk, niet dan verwondering wekken hoe licht deze heeren de bezwaren, door onvoldoende voorbereiding in den weg gelegd, schatten.

Immers reeds voor wie dan wel eerst na behoorlijke voorstudie in de praktijk treedt, zijn de moeilijkheden legio en onze moderne tijd met zijne vaak overstelpende hoeveelheid nieuwe denkbeelden uit wetenschappelijke systematische studie ontstaan, stelt aan den beoefenaar van onze specialiteit zulke hoge eischen, dat vooral wij, ouderen, vaak met zekeren afgunst blikken op hen, die zich kunnen laven aan de borst van eene Alma Mater die zooveel meer heeft te geven dan b.v. eene Tonia, die de eerste schreden op het vooral toen zoo doornige pad der tandheelkundige wetenschap en kunst onzer jonge jaren leidde. Afgezien van de voortreffelijke wijze, waarop ons aller nestor, Dr. Dentz, reeds voor dertig jaren, de diagnostiek der tandziekten doceerde en ons die in merg en been deed overgaan, mag ik haast wel zeggen dat alles, wat de tandheelkundige opleiding betreft, beter is geworden; maar ook wordt steeds meer gevoeld hoe deze studie pas ten volle kan worden uitgebuit door hen, wien het aan vooropleiding niet ontbreekt.

Maar zelfs dan: hoeveel nieuwe problemen doen zich in de laatste jaren op prosthodontisch, orthodontisch, radiografisch en ander gebied niet voor. En hoeveel vraagstukken wachten nog steeds op hunne oplossing, eene oplossing die slechts langs wetenschappelijken weg is te verkrijgen?

Laat ik slechts Uwe aandacht vragen voor alveolaarpyorrhoe. Waarlijk niet iets gerings voor den praktischen tandarts,

gelet op de vele duizenden elementen, die jaarlijks ten offer vallen aan deze ziekte. Nog steeds gaan de golven hoog wanneer de advocaten der lokale en die der algemeene oorzaken met elkaar in het gerecht treden. En toch is deze principiële kwestie van het uiterste belang wat betreft de therapie. Ik zal dan ook trachten het pro en contra in dezen te ordenen en U een overzicht te geven van den tegenwoordigen stand van het vraagstuk, ofschoon ik er bij moet voegen, dat de oplossing helaas ook niet van mijne lippen tot U zal komen. Mijne conclusie echter zal ik U niet onthouden. Om te beginnen wordt al naar de opvattingen der verschillende auteurs de naam der ziekte verschillend opgegeven. Terwijl alveolaar-pyorrhoea resp. pyorrhoe de meest gebruikelijke is, spreekt men ook van degeneratieve gingivitis, alveolitis, osteomyelitis, perodontoclase enz. Als etiologisch moment wordt nu eens lokale lesie opgegeven, dan weer eene lokale uiting van eene infectie, die elders haar oorsprong vindt. Maar ook in 't laatste geval wordt toegegeven, dat er enkele dingen zijn, die predisponerend kunnen werken (b.v. tandsteen, overstaande randen van vullingen en kronen, verwonding der gingiva door tandenstokers, onoordeelkundig aangebrachte reguleerapparaten enz.) Ook dient gelet te worden op eventueel onregelmatigen stand der tanden, in welk verband ik wil wijzen op het hellen (tippen) der naburige tanden naast eene extractie-leemte, die na jaren te hebben bestaan zonder bezwaar, zoo tusschen 40 en 50 jaar aanleiding kan geven tot pyorrhoea. Ook is het niet onmogelijk dat vaste bruggen in veel gevallen de ziekte op hare debetzijde hebben. Kunnen we hier dus van zuiver lokale oorzaken spreken, toch mag de algemeene lichaamstoestand niet uit het oog worden verloren. Onjuiste voeding als Airtaminose, werkt stellig predesponerend. Zoo kreeg Howe bij ratten door gepaste (of liever ongepaste, want vitaminen-arme) voeding afwijking in den bouw van beenderen en zachte deelen, sterk overeenkomend met pyorrhoea, zoodat hierdoor de samenhang tusschen vitaminen en pyorrhoea wel zeer duidelijk blijkt.

Bacteriën zijn niet oorzaak per se; wel kunnen vele soorten aanwezig zijn, maar niet eene enkele is met zekerheid als de oorzaak aan te geven. Maar bij resistentie-verlies wordt de gingiva haar slachtoffer en zijn de bacteriën van de pus-verwekkend soort, dan ontstaat het bekende suppuratieve type der aandoening.

De uiterlijke verschijnselen kunnen, zooals gij weet, zeer verschillend zijn: met en zonder deposita, gingiva droog of rijkelijk excresceerend, soms bleek, soms geïnflammeerd; ook zij de aandacht ge-

vestigd op eene vaak voorkomende afscheidingslijn tusschen normaal en ziek weefsel.

Verder dient men te bedenken, dat allerlei ziekelijke afwijkingen als t.b.c., lues enz. het ziektebeeld kunnen compliceeren, zoodat Swawk dan ook tot de conclusie komt dat pyorrhoea moet beschouwd en behandeld worden als een pathologisch symptoom van micro-organismen en ziekten. Behandeling dient zoo spoedig mogelijk aan te vangen, want is eenmaal het stadium der losse tanden, ontstoken gingiva en pus-afscheiding bereikt, dan krijgt patiënt meestal te hooren, dat er niet veel aan te doen is en dat pyorrhoea ongeneeslijk is. Echter zelfs wanneer diepe pyorrhoea-tasschen aanwezig zijn, kan chirurgisch opereeren en nabehandeling door massage nog veel herstellen wat verloren scheen.

Hoe is het nu echter mogelijk, dat allerlei predesponeerende momenten gedurende langen tijd aanwezig kunnen zijn (traumatische en chemische zoowel als infectieuse) zonder dat patiënt sporen van pyorrhoea vertoont, terwijl later, maar volstrekt nog niet op zeer gevorderden leeftijd, plotseling de peridentale weefsels degenereren en pyorrhoea optreedt? Of dat langen tijd kalkconcrementes zonder nevenverschijnselen aanwezig waren, maar later de ziekte zich wèl manifesteert?

Als regel komen de eerstbedoelde mondverhoudingen voor bij krachtige, gezonde individuen, terwijl de laatste toestanden worden aangetroffen bij personen van nature zwak of verzwakt of lijdend aan algemeene aandoeningen.

Het mag daarom aannemelijk heeten, dat de beslissende factor niet is de lokale irritatie, waaraan het weefsel is onderworpen, maar veeleer de graad van weerstand, dien de weefsels kunnen bieden aan den irriteerenden factor.

Want het is wel merkwaardig, dat pyorrhoea veelal samenvalt met een of ander irriteerend moment, dat de locatie en de uitgebreidheid der aandoening bepaalt; 't elimeneeren van de lokale oorzaak heeft in dit stadium dan ook volledige genezing ten gevolge. Echter dient er dan nog een verminderde weefsel-weerstand bij te komen, 't zij plaatselijk, 't zij constitutioneel; maar lokàal letsel, 't zij van traumatischen, 't zij van infectieuzen aard is conditio sene qua non voor echte pyorrhoea. Kan men nu de meer afgelegen oorzaken (zooals onjuiste voeding, intoxicatie, anemie) bestrijden, dan mag men ook van het elimeneeren der plaatselijke oorzaken genezing verwachten.

Daar nu echter de algemeene gezondheidstoestand niet steeds

gemakkelijk en soms heelemaal niet is te verbeteren, schijnt het redelijk aan te nemen, dat de maatregelen, door vele operateurs sederz langen tijd genomen, om n.l. plaatselijk op te treden en welke pogingen veelal succes hebben, voor de dagelijksche praktijk voldoende resultaten beloven. Zooals men weet bestaat deze behandeling in het absoluut verwijderen van spijzeresten en kalkconcrementen, het polijsten der oppervlakte van glazuur en bloot gelegde wortelvlakten, het verbeteren der articulatie en de physiologische functie der tanden, en het bevorderen der algemeene mondhygiëne, waarbij de massage der gingiva een hoofdrol speelt, waardoor de tonus van het weefsel en de resistentie tegen tvaumatische en infectieuze invloeden toeneemt.

De conclusie dus waartoe we moeten komen is, dat pyorrhoea beslist is te voorkomen en zelden of ooit behoeft voor te komen in den mond van patiënten, die onder geregelde deskundige controle staan.

Ik heb gezegd.

De Voorzitter: Ik verzoek thans dr. Mieremet het woord te willen nemen. Het is ons hoogst aangenaam, dat U tot ons hebt willen komen om een onderwerp te behandelen, dat voor onze specialiteit van het grootste belang is. De vergadering ziet Uwe voordracht met groote belangstelling tegemoet en ik twijfel niet, of daarop zal een vruchtdragend debat volgen. (Applaus).

(Van deze voordracht zal evenals van enkele andere op deze vergadering gehoudene een auto-referaat verschijnen. De daarop gevolgde discussiën worden gelijktijd gepubliceerd).

Discussie voordracht Bakker: Over de Begrippen Normaal en Gemiddelde.

De Voorzitter: Dames en Heeren! Bakker zou natuurlijk Bakker niet zijn als hij ons niet ter discussie had gegeven een psychologisch-mathematisch onderwerp als wij zooeven hebben gehoord, en laat ik maar mogen aannemen, doorgrond hebben. Dat hij dit juist gedaan heeft op den eersten dag, dat ik mijne wankel schreden heb gezet op de presidiale loopbaan, getuigt wel niet van consideratie tegenover mij, maar als het dan toch eenmaal gebeuren moest, dan: sans rancune.

Is er iemand, die het woord verlangt?

De heer Van Loon: MdV! Ik zou wel eene enkele opmerking willen maken, maar eigenlijk had ik liever niet, dat die opgeschreven werd, omdat men dit anders misschien al te ernstig zou opvatten. U hebt waarschijnlijk allen wel gemerkt, dat die speech van den Heer Bakker geweldig tegen mij gericht was. Sinds een maand of twee heeft de normale Bakker mij abnormaal bij mijn normale hoofd. Het begrip normaal, is buitengewoon lastig, en aangezien de lucht hier niet meer normaal is en de temperatuur evenmin, geloof ik, dat het abnormaal zou zijn als wij normaal over het begrip normaal gingen praten. Maar toch heb ik voortdurend met dat begrip normaal te doen, en ik moet zeggen, de man heeft schoon gelijk! Onder al wat hij beweerd heeft, zet ik graag mijn naam, maar toch, ik ben nu eenmaal docent in de orthodontie, een vak waarin dat normaal-begrip sterk op den voorgrond komt. Dat is niet mijn schuld, maar de schuld van Angle en zijne school, die zijn geheele werk doorkneed hebben met het begrip: normale occlusie. Ik heb daar dus mede te maken en ik gebruik nu al tien jaar bij het doceeren de woorden normaal en ideaal door elkaar. Dat ineens op te geven is vreeselijk lastig, maar nu heb ik er dit op gevonden. Ik geef college op twee plaatsen, hier en aan de Maliebaan, waar de Heer Bakker resideert. Als ik nu college geef aan de Maliebaan, gebruik ik nooit meer het woord normaal, maar spreek ik van „gewoonlijk voorkomend”. Maar wanneer ik college geef in dit gebouw en ik weet dat de Heer Bakker niet in de buurt is, dan gebruik ik het woord „normaal”. Dat is de invloed van zijn normalen geest op den mijnen.

U voelt wel in welke impasse ik hier zit. Wij hebben te maken met het gebit, een ding dat men zich als symmetrisch voorstelt, en dat neem ik aan als uitgangspunt, daarover moet ik met de studenten praten; zonder dat uitgangspunt zie ik geen kans om het te doen. Of men dat nu noemt „normaal”, of „ideaal”, of „zooals het gewoonlijk voorkomt”, of „neutro-toestand”, men moet daarvoor in elk geval een naam kiezen. Iedere orthodontist zit voor die twee mooie begrippen, normaal en abnormaal, en ieder die orthodontie behandelt, krijgt de vraag te beantwoorden: wat is eene normale occlusie. Nu kan men zeggen met Dewey: Normal occlusion is that what nature intended to, dat is heel mooi gezegd, of men kan zeggen zooals Dreyfus: Tout ce qui n'est pas normal est anormal, dat is ook heel mooi gezegd, maar ik zie geen kans om op die gronden pathologische afwijkingen systematisch te beoordeelen. Ik weet dus, dat de Heer Bakker gelijk heeft, ik weet ook, dat heel veel docenten zondigen door het gebruik van de woorden normaal en abnormaal, maar ik zal mijn best doen en trachten, in mijne verdere doceerende loopbaan daaraan zooveel mogelijk tegemoet te komen.

(Applaus en Hilariteit).

De Voorzitter: Nu het den heer Van Loon niet gelukt is op normale, d.w.z. heldhaftige wijze den Heer Bakker te weerstreven, maar gepoogd heeft op abnormale, listige wijze de moeilijkheid te ontgaan, geloof ik, dat wij het beste doen door zijn voorbeeld te volgen en den Heer Bakker de eer te geven, die hem toekomt door hem te bedanken voor de belangwekkende voordracht, die hij gehouden heeft. (Applaus).

Aangezien bij de rondvraag niemand het woord verlangt, sluit de voorzitter de vergadering.
